

Dit artikel wordt u aangeboden door 'PensioenMagazine'

PensioenMagazine biedt iedereen die beroepsmatig betrokken is bij pensioen- en andere toekomstvoorzieningen, over de volle breedte zowel praktische als beleidsmatige informatie, en beoogt tevens bij te dragen aan het maatschappelijk debat over pensioenaangelegenheden.

PensioenMagazine biedt u:

- 10 x per jaar een vakblad – digitaal en/of op papier
- toegang tot een online database
- praktische informatie die direct toepasbaar is

Kijk voor meer informatie of een (proef)abonnement op:

<https://shop.wolterskluwer.nl/Pensioen-Magazine/abonneren/>

2024 Wolters Kluwer Nederland B.V. Alle rechten voorbehouden.

Alle rechten in deze uitgave zijn voorbehouden aan Wolters Kluwer Nederland B.V. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan.

Uitslag Tweede Kamerverkiezingen: wordt het wilder(s) op pensioengebied?!

Op 22 november 2023 vonden de verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats. PVV kwam verrassend als grote winnaar uit de bus, NSC maakte een spectaculaire entree en de coalitiepartijen van Rutte-IV kregen forse klappen. Daarmee is sprake van een politieke aardverschuiving in Nederland. In dit artikel schetsen wij aan de hand van de verkiezingsuitslag en de verkiezingsprogramma's hoe de wet- en regelgeving op pensioengebied zich de komende jaren mogelijk gaat ontwikkelen.

1. SPANNENDE STRIJD, VERRASSENDE WINNAAR, UITDAGENDE FORMATIE

Kabinet Rutte-IV viel begin juli 2023 na onenigheid over maatregelen tegen asielinstream. Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen werden uitgeschreven. Mark Rutte kondigde zijn vertrek uit de politiek aan en dus was op voorhand al duidelijk dat Nederland na ruim 13 jaar een nieuwe minister-president zou krijgen. Van een gedoodverfde favoriet was geen sprake. Zou met Dilan Yeşilgöz opnieuw de premier van VVD-huize komen? Zou Pieter Omtzigt met zijn recent opgerichte partij NSC een gooi kunnen doen naar het premierschap in een door hem zo gewenst zakenkabinet? Of zou de in Den Haag teruggekeerde Frans Timmermans met de nieuwe combinatie GroenLinks-PvdA voor het Torentje kunnen gaan? Bij het afronden van dit artikel is de stof van de verkiezingsuitslag amper neergedaald. Tot ieders verrassing is de PVV van Geert Wilders met afstand de grootste partij geworden, gevolgd door GroenLinks-PvdA, VVD en NCS. Het zetelverschil met

de partijen daarachter is groot, waarbij maar liefst negen van de vijftien partijen in de nieuwe Tweede Kamer vijf zetels of minder hebben.

Aantal zetels grootste partijen		
1.	PVV	37
2.	GroenLinks-PvdA	25
3.	VVD	24
4.	NSC	20
5.	D66	9
6.	BBB	7

Met deze uitslag wordt de formatie naar verwachting opnieuw een enorme uitdaging. Zo vlak na de verkiezingsuitslag zien wij twee mogelijke meerderheidscoalities. De eerste is een centrumrechtse coalitie met PVV, VVD en NSC, aangevuld met de BBB. Na de even verrassende als verpletterende winst bij de Provinciale Staten verkiezingen in maart 2023 is de BBB immers sterk vertegenwoordigd in de Eerste Kamer. Dat kan strategisch handig zijn. Een kabinet Wilders-I is echter alles behalve een uitgemaakte zaak, omdat veel partijen terughoudend staan tegenover samenwerking met de PVV. Een midden-coalitie van GroenLinks-PvdA, VVD, NSC en D66 kan daarom ook niet worden uitgesloten. Voor beide varianten geldt dat een minderheidscoalitie ook mogelijk is, indien één van de vier partijen niet bereid is om zitting te nemen in het kabinet.

In het vervolg van dit artikel focussen wij ons op de pensioenstandpunten van de zes grootste partijen.

2. WET TOEKOMST PENSIOENEN

Ondanks dat op 1 juli 2023 de Wet toekomst pensioenen (WTP) in werking is getreden, hebben de meeste partijen in hun verkiezingsprogramma's opnieuw aandacht besteed aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. De positie die de partijen

Frank Janse en Elianne Janssen

Drs. M.C.D. Janse en mr. drs. E.H.M. Janssen zijn beiden werkzaam als pensioenadviseur bij Montae & Partners. Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven.

innemen is op zichzelf niet verrassend. Die sluit aan bij hoe de partijen hebben gestemd over de WTP. In de oude samenstelling van de Tweede Kamer was een meerderheid van 93 zetels vóór de WTP. In de nieuwe samenstelling ontbreekt het aan onvoorwaardelijke steun van een meerderheid voor de WTP.

Standpunten over de WTP	
PVV	Terugdraaien van de WTP
GroenLinks-PvdA	-
VVD	Gecontroleerd overgaan naar het nieuwe pensioenstelsel met een overheid die scherp toezicht blijft houden op de transitie inclusief oog voor eventuele Europese regelgeving. Deelnemers moeten helder en begrijpelijk worden geïnformeerd door pensioenfondsen
NSC	Aanpassen van de WTP. Nieuwe pensioenopbouw in de vorm van persoonlijke pensioenvermogens; reeds opgebouwd pensioen in principe niet invaren. Indien sociale partners en pensioenfondsen wel willen invaren, dan met instemmingsrecht en keuzemogelijkheden voor (gewezen) deelnemers en gepensioneerden
D66	Implementeren van de WTP
BBB	Terugdraaien van de WTP

Van de centrumrechtse coalitie hebben twee van de vier coalitiepartners in hun verkiezingsprogramma opgenomen dat zij de invoering van de WTP willen terugdraaien. Wij scharen ‘het terugdraaien’ van de WTP onder de categorie politiek opportunisme. Ten eerste omdat ‘het terugdraaien’ niet zomaar met één penne streek is geregeld. Om alle wetswijzigingen die met de WTP hebben plaatsgevonden ongedaan te maken, dient een nieuw wetsvoorstel ingediend te worden dat het gebruikelijke parlementaire proces moet doorlopen. Wetende dat meer dan tien jaar is gediscussieerd over het Pensioenakkoord en het ruim tweeënhalft jaar heeft geduurd om van consultatieversie tot aangenomen wet in beide Kamers te komen, kunnen wij ons niet voorstellen dat een ‘WTP-cancelwet’ op korte termijn door het parlementaire proces geloodst kan worden. Tegen de tijd dat deze in werking treedt, zijn de meeste organisaties waarschijnlijk al over naar het nieuwe pensioenstelsel. Een ‘boevenroute’ die een nieuw kabinet nog wel kan volgen is om via de Wet verlenging transitieperiode toekomst pensioenen de toekomstige miljarden, met name de uiterste transitiedatum, tot in het oneindige uit te stellen. Wij zijn overigens van mening dat een nieuw kabinet zich niet tot zo’n politiek trucje moet laten verleiden. In feite bestaan dan tot in het oneindige twee pensioenstel-

sels – het oude en het nieuwe – naast elkaar. Eén ding is zeker: dat leidt tot veel gedoe. Van de transparantie en begrijpelijkheid voor (gewezen) deelnemers en gepensioneerden blijft dan ook niet veel over. Wij betwijfelen bovendien of deze situatie vanuit Europeesrechtelijk perspectief houdbaar is. Ten tweede moet niet vergeten worden dat de WTP nog maar enkele maanden terug is aangenomen door de Eerste Kamer. In de tussentijd is de samenstelling van de Eerste Kamer gewijzigd. Kijkend naar het WTP-stemgedrag van de partijen in de oude samenstelling van de Eerste Kamer, zou de WTP echter ook in de nieuwe samenstelling zijn aangenomen. Wij vinden het dan ook onwaarschijnlijk dat de Eerste Kamer binnen afzienbare tijd zou instemmen met een ‘WTP-cancelwet’. Naar onze mening zou de Eerste Kamer daarmee zichzelf een brevet van onvermogen omspelden. Al zullen voorstanders van een ‘WTP-cancelwet’ hier tegenin brengen dat het nooit te laat is voor voortschrijdend inzicht.

Het terugdraaien van de WTP zien wij dus niet als reële optie, maar mocht een centrumrechtse coalitie ontstaan, dan komen gerichte majeure aanpassingen in de WTP wel dichterbij. Dit is ook de inzet van NSC. Zij willen bij voorkeur af van het invaren. Als toch ingevaren wordt, pleiten zij voor een instemmingsrecht. Het gaat dan niet om een individueel maar om een collectief instemmingsrecht via een verplicht bindend deelnemersreferendum. Gezien de grote afhankelijkheid tussen

Mocht een centrumrechtse coalitie ontstaan, dan komen gerichte majeure aanpassingen in de WTP wel dichterbij.

alle keuzes die gemaakt worden in het kader van de WTP, kan het (verplicht) terugkomen op een eerder gemaakte keuze voor invaren forse impact hebben. Met een ander puzzelstukje is het niet mogelijk om dezelfde puzzel te leggen. Sociale partners en pensioenfondsen moeten dan terug naar de tekentafel om de reeds gemaakte afspraken ten behoeve van het transitieplan open te breken.

Bij een eventuele midden-coalitie verwachten wij geen majeure aanpassingen in de WTP. GroenLinks-PvdA spreekt zich in het verkiezingsprogramma niet uit over de WTP. Hier kan de uitleg aan gegeven worden dat zij het nieuwe pensioenstelsel als voldongen feit beschouwt. Temeer daar GroenLinks-PvdA ook in het parlement vóór de WTP heeft gestemd. D66 en de VVD voelen in principe ook geen noodzaak om aanpassingen in de WTP door te voeren. In de midden-coalitie zou NSC op dit punt alleen komen te staan.

3. EERSTE PIJLER PENSIOEN

Vrijwel alle partijen vragen in hun verkiezingsprogramma's aandacht voor de AOW. Wij herkennen een aantal standpunten die ook anderhalf jaar terug werden uitgedragen.¹ Twee thema's voeren de boventoon: de AOW-ingangsdatum en de hoogte van de AOW-uitkering.

3.1. AOW-ingangsdatum

Standpunten over de AOW-ingangsdatum	
PVV	Verlaging van de AOW-leeftijd naar 65 jaar
GroenLinks-PvdA	-
VVD	Keuzevrijheid waar dat mogelijk is, bijvoorbeeld door het mogelijk te maken de AOW later in te laten gaan voor een hogere uitkering
NSC	-
D66	Keuzemogelijkheid om de AOW tot maximaal drie jaar later actuarieel neutraal in te laten gaan. Mogelijk maken om na de AOW-leeftijd (al dan niet gedeeltelijk) te blijven doorwerken.
BBB	-

Onder een eventuele midden-coalitie leeft de wens voor flexibilisering van de AOW-leeftijd. Een dergelijke wens is niet nieuw. In het verleden zijn al meerdere wetsvoorstellen die een flexibele AOW-leeftijd beoogden de revue gepasseerd. Deze zijn allemaal gesneuveld. Eén van de redenen is dat het stelsel hierdoor aanzienlijk complexer wordt. SVB-RvB-lid Diana Starmans heeft recent in een interview met het Financieele Dagblad aangegeven dat het voor de SVB belangrijk is dat de regelingen die de SVB uitvoert eenvoudig en begrijpelijk moeten zijn voor de burger en uitvoerbaar voor de SVB.² Wij verwachten dan ook niet dat flexibilisering van de AOW-leeftijd op korte termijn mogelijk gemaakt wordt. Ook de wens van de PVV om de AOW-leeftijd weer te verlagen naar 65 jaar geven wij geen kans van slagen, aangezien dit geen breed gedragen wens onder andere coalitiepartijen is.

3.2. Hoogte AOW-uitkering

Standpunten over de hoogte van de AOW-uitkering	
PVV	-
GroenLinks-PvdA	Meestijden AOW-uitkeringen met aanpassingen minimumloon
VVD	-
NSC	De AOW blijft gekoppeld aan het minimumloon
D66	Loslaten koppeling AOW en minimumloon. We verhogen de AOW, zodat gepensioneerden er netto op vooruit gaan en de AOW meer in evenwicht komt met andere uitkeringen
BBB	-

In augustus 2023 berichtte de FNV dat een verhoging van het wettelijk minimumloon (WML) naar 16 euro noodzakelijk is in de strijd tegen armoede. Tegenover een WML van circa 13 euro per uur dat gaat gelden per 1 januari 2024 is dit een verhoging van 22 procent. Ook veel partijen willen het WML verhogen.

Tevens zien we dat in lijn met de FNV, de potentiële coalitiepartijen - op D66 na - graag zien dat een koppeling van de AOW aan het minimumloon behouden blijft. De koppeling maakt een hoger WML veel duurder. Het aantal AOW'ers stijgt de komende jaren snel. Uit een prognose van de SVB blijkt dat het aantal ouderen dat recht heeft op een AOW-uitkering in 2040 met een miljoen zal toenemen tot 4,6 miljoen.³ Tot 2028 komen er ruim 300.000 AOW'ers bij, en daarna houdt die stijging aan. Zonder koppeling gaan de jaarlijkse AOW-kosten al van €47 miljard nu naar €52 miljard in 2028.⁴ Begin deze eeuw was dat nog 'slechts' €20 miljard. Koppeling aan een stijgend minimumloon zal deze trend fors versnellen.

Het is belangrijk om de effecten van de verhoging van het WML en de koppeling met, onder meer, de AOW-uitkering in samenhang te bezien. Waarbij ook gerealiseerd moet worden dat een substantiële verhoging van de AOW leidt tot een aanzienlijke verhoging van de AOW-franchise in de tweede en derde pijler.

4. TWEEDE PIJLER PENSIOEN

De voorstellen voor het tweede pijler pensioen concentreren zich rondom een aantal thema's. Die bespreken wij hierna.

4.1. Koopkracht

Een aantal partijen vraagt in hun verkiezingsprogramma aandacht voor de koopkracht van het aanvullend pensioen. Dit zijn opvallend genoeg partijen die strategisch meer aan de rechterkant van het politieke spectrum zitten, waaronder de PVV en NSC. De PVV wil dit bereiken door een reële rekenrente in te voeren, waardoor indexatie sneller mogelijk wordt en onnodige pensioenkortingen worden voorkomen. NSC wil de indexatie- en kortingsregels binnen bestaande pensioenregelingen versoepelen en binnen de uitkeringsfase van premieregelingen een betere sturing op koopkracht mogelijk maken.

4.2. Individuele keuzevrijheid

De wens tot meer individuele keuzevrijheid ten aanzien van het aanvullend pensioen komt in verschillende verkiezingsprogramma's naar voren. De politieke kleur lijkt hier een minder grote rol te spelen, omdat zowel partijen 'op links' als 'op rechts' op dit vlak met voorstellen komen. Veel van de voorstellen kwamen overigens ook al voor in de verkiezingsprogramma's bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2021. In de voorstellen zien wij drie onderwerpen herhaaldelijk terugkomen:

- **Premievakantie:** VVD en D66 willen de mogelijkheid introduceren om de pensioenpremie tijdelijk stop te zetten. De VVD koppelt hier een maximale termijn van vijf jaar aan.
- **Bedrag ineens:** VVD en D66 zijn voorstander van het bedrag ineens. NSC wil dit juist heroverwegen.
- **Beleggingen:** VVD en BBB vinden dat deelnemers en pensioengerechtigden meer vrijheid moeten krijgen om beleggingskeuzes te maken die afwijken van de beleggingskeuzes van (de meerderheid van de deelnemers binnen) het pensioenfonds, ook als individuen de voorkeur geven aan financieel rendement boven maatschappelijk rendement. Dit sluit aan bij het initiatiefwetsvoorstel-Warmerdam Wet eigen strategie pensioenfonds waarmee wordt beoogd te regelen dat het verantwoordingsorgaan en het belanghebbendenorgaan bij pensioenfondsen een adviesrecht krijgen op het beleggingsbeleid van het pensioenfonds en deelnemers zo meer invloed krijgen op het beleggingsbeleid.⁵ Het voorstel van de VVD en BBB gaat nog een stap verder door uit te gaan van individuele zeggenschap ten aanzien van het beleggingsbeleid.

D66 pleit verder nog voor het kunnen inzetten van een deel van het pensioenvermogen voor aflossing van de hypotheek, mits mensen voldoende pensioen opbouwen. Ook NSC zou graag zien dat de verbinding tussen pensioen en vermogen in een eigen woning verder wordt verkend.

4.3. Nabestaandenpensioen

In de verkiezingsprogramma's van de potentiële coalitiepartners is de aandacht voor het nabestaandenpensioen beperkt. NSC is van mening dat het nabestaandenpensioen beter moet worden vormgegeven, maar komt niet met concrete maatregelen. Het demissionaire kabinet werkt overigens aan het wetsvoorstel keuzemogelijkheden nabestaandenpensioen. Dit wetsvoorstel zou eigenlijk vlak na de zomer van 2023 in internetconsultatie gaan. Tot op heden is dit echter nog niet gebeurd. Volgens de laatste planning wordt dit wetsvoorstel in het voorjaar van 2024 ingediend.⁶

NSC wil verder via wetgeving de pensioenverdeling bij scheiding snel verbeteren. Hiervoor is reeds een wetsvoorstel aanhangig, maar demissionair minister Schouten gaf bij de parlementaire behandeling van de WTP aan vanwege de samenhang met de WTP het voornemen te hebben de inwerkingtreding van de wet pensioenverdeling bij scheiding op te schuiven naar 1 januari 2027, des tijds de uiterste WTP-transitiedatum, maar dat wel overbruggingsmaatregelen worden genomen.

4.4. Fiscale pensioenkader

Een aantal partijen morrelt in hun verkiezingsprogramma's aan de aftrekbaarheid van pensioenpremies, zo blijkt uit de doorrekeningen van het Centraal Planbureau.⁷ Een dergelijke maatregel levert direct geld op voor de schatkist, waarmee de be-

treffende partijen andere plannen willen financieren. Opvallend is dat Volt de fiscale aftrekbaarheid van pensioenpremies helemaal wil schrappen. Een aantal partijen, waaronder GroenLinks-PvdA, verlaagt de aftoppingsgrens. VVD en D66 beperken de verplichte opbouw van pensioen. De keerzijde van dergelijke maatregelen is dat deelnemers vanaf

Wij concluderen dat bij een eventuele totstandkoming van een midden-coalitie de kans op aanpassingen in het fiscale pensioenkader toeneemt.

pensionering een lagere pensioenuitkering ontvangen en voor de overheid dat er in de toekomst lagere belastinginkomsten zijn. Wij concluderen dat bij een eventuele totstandkoming van een midden-coalitie de kans op aanpassingen in het fiscale pensioenkader toeneemt.

4.5. Pensioenfondsen

Partijen in de midden-coalitie leggen in hun verkiezingsprogramma de nadruk op de maatschappelijke rol van pensioenfondsen. GroenLinks-PvdA wil het bijvoorbeeld makkelijker maken voor pensioenfondsen om te investeren in duurzaamheidsprojecten via een Nationale Investeringsbank. NSC ziet een specifieke investeringsrol voor pensioenfondsen in de nationale bouwopgave weggelegd.

Verder wordt bij een eventuele midden-coalitie aandacht gevraagd voor de governance van pensioenfondsen. Waar GroenLinks-PvdA aandacht vraagt voor diversiteit in pensioenfondsbesturen, pleit D66 voor een herziening van de governance in het licht van de WTP.

4.6. Witte vlek

Veel partijen hebben in hun verkiezingsprogramma aandacht besteed aan een pensioenvoorziening

1 Zie in dit kader ons artikel "Pensioen in de verkiezingsprogramma's: linksom, rechtsom of gewoon recht door?", *PM* 2021/20.

2 SVB-bestuurder: 'Zonder aanpassingen komt de AOW in gevaar', Interview FD, 19 november 2023.

3 <https://www.svb.nl/nl/pers-en-nieuws/nieuwsberichten/een-miljoen-extra-AOW-gerechtigden-in-2040>

4 <https://mathijsbouman.nl/hoger-minimumloon-en-aow-koppeling-vormen-een-gevaarlijke-cocktail/>

5 *Kamerstukken II* 2018/19, 35 101.

6 Verslag van een schriftelijk overleg, *Kamerstukken II* 2023/24, 36 410 XV, G.

7 CPB-publicatie 'Keuzes in kaart 2025-2028; Economische analyse van verkiezingsprogramma's', november 2023.

en arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen. Gemene deler is dat zelfstandigen de mogelijkheid moeten hebben om een adequaat pensioen op te bouwen en deel te nemen aan een collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering. Partijen verschillen met name van mening of dit verplichte of vrijwillige (collectieve) voorzieningen moeten zijn. Van de grote zes partijen lijkt de meerderheid voorstander van vrijwillige voorzieningen. Alleen GroenLinks-PvdA geeft expliciet aan zelfstandigen te willen verplichten om tot een bepaald inkomen pensioen op te bouwen, waar opdrachtgevers van zelfstandigen aan moeten meebetalen. Ook willen zij een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen. Bij een midden-kabinet is de kans dat het terugdringen van de witte vlek onder 'reguliere' werknemers op de politieke agenda komt groter dan bij een kabinet over centrumrechts. Waar de PVV, VVD en BBB hierover niets hebben opgenomen in hun verkiezingsprogramma's, besteden NSC, GroenLinks-PvdA en D66 hier wel in meer of mindere mate aandacht aan.

5. DERDE PIJLER

Eén van de doelen van de WTP is een transparanter en meer persoonlijk pensioenstelsel. Naast ingrijpende wijzigingen in de tweede pijler heeft de WTP de regels voor de derde pijler zoveel mogelijk geüniformeerd met de tweede pijler. Toch gaat in de praktijk de meeste aandacht uit naar het eerste en tweede pijler pensioen, zo ook in de verkiezingsprogramma's. Dat is op zich niet erg, maar dat nauwelijks aandacht wordt besteed aan de derde pijler, of financiële planning in het algemeen, vinden wij wel een gemiste kans.

Juist nu de weg is ingeslagen van een persoonlijker pensioenstelsel verdient de derde pijler in onze optiek meer aandacht dan ooit.

Juist nu de weg is ingeslagen van een persoonlijker pensioenstelsel verdient de derde pijler in onze optiek meer aandacht dan ooit. Ook omdat naar onze overtuiging de derde pijler aan belang gaat winnen. Niet alleen omdat met de WTP de derde pijler eenvoudiger is geworden en de mogelijkheden voor derde pijler pensioenopbouw fors zijn verruimd, maar ook omdat wij zien dat flexibilisering van arbeidsvoorwaarden meer en meer gemeengoed wordt bij organisaties. Een voorbeeld is de inzet

van een flexibel keuzebudget, dat nu in veel gevallen gebruikt kan worden voor vrijwillige extra stortingen in een tweede pijler pensioenproduct. Het zou wat ons betreft mooi zijn als dit verbreed wordt naar oudedagsvoorzieningen – of beter nog financiële planning – in de ruime zin en dat bestaande wettelijke belemmeringen worden weggenomen. Een voorbeeld kan zijn dat een werkgever met een mantelcontract voor een derde pijler pensioenproduct zonder enige wettelijke belemmering op verzoek van en namens de werknemer vrijwillige stortingen rechtstreeks in een derde pijler product kan doen. Er zijn genoeg redenen te bedenken waarom een werknemer dit zou willen in plaats van een extra storting in het tweede pijler pensioen. Denk aan de wens tot risicospreiding en/of omdat een derde pijler product op onderdelen andere opties kan bieden dan een tweede pijler pensioen. Een tweede voorbeeld zou kunnen zijn om in de wet een fiscale vrijstelling op te nemen voor de kosten van persoonlijk financieel advies die een werkgever voor zijn rekening neemt.⁸ Tot onze teleurstelling heeft de Kennisgroep loonheffing algemeen van de Belastingdienst recent het standpunt gepubliceerd dat de kosten van (aanvullend) persoonlijk pensioenadvies die de werkgever voor zijn rekening neemt in beginsel belast loon voor de werknemer vormt.⁹ Dit standpunt is vanuit wet systematisch oogpunt begrijpelijk. Nu meer verantwoordelijkheid voor pensioen als onderdeel van de totale financiële planning bij het individu komt te liggen, is dit echter een mooi moment om met een politieke keuze het toenemende belang van financiële planning te onderstrepen.

6. CONCLUSIE

Voor de pensioensector is de hamvraag of de uitslag van de Tweede Kamer verkiezingen impact gaat hebben op de WTP-transitie. Het terugdraaien van de WTP lijkt ons onwaarschijnlijk. De kans op wijzigingen is met de nieuwe zetelverdeling wel toegenomen. Als een centrumrechts kabinet aan de macht komt is het vooral spannend wat dit gaat betekenen voor de WTP. Als een midden-kabinet de scepter zwaait is de kans groter dat de aandacht uitgaat naar, onder andere, aanpassingen in het fiscale pensioenkader, de maatschappelijke rol en governance van pensioenfondsen en het terugdringen van de witte vlek. Nu eerst maar eens afwachten hoe de formatie gaat lopen... ●

8 Zie in dit kader ook de soortgelijke oproep van Michael Visser en Tim van den Broek in het artikel 'Werkgever mag niet belastingvrij helpen bij keuzebegeleiding pensioen' in PensioenPro van 24 oktober 2023.

9 KG:204:2023:18 Persoonlijk pensioenadvies, te raadplegen via KG:204:2023:18 Persoonlijk pensioenadvies | Kennisgroepen (belastingdienst.nl).